

■ ■ ■ Så lenge vi henter opp oljen og bruker den på ulike måter, er det vår plikt å forske på den, skriver **Kirsti Strøm Bull** og **Nils Chr. Stenseth** i Det Norske Videnskaps-Akademi.

Plikt til å forske på olje

INNLEGG Forskning

Professorene Peter M. Haugan og Gunnar Kvåle kritiserer i et innlegg i DN 19. november Det Norske Videnskaps-Akademi for å ta imot midler fra Statoil gjennom Vista-programmet, et program etablert for 27 år siden. Midlene deles ut til grunnforskningsmiljøer, etter åpne utlysninger.

Norges gode økonomi er i stor grad basert på inntektene vi henter fra oljeutvinningen. Bruken av olje som energikilde er ikke desto mindre forbundet med velkjente miljøproblemer, og vi er derfor alle interessert i å finne alternative energikilder – selvsagt også Vista og Statoil.

Samme dag som Haugan og Kvåle kritiserte oss for å være uetiske ved å ta imot midler til norsk forskning fra Statoil, arrangerte Vista et internasjonalt seminar nettopp om dette tema: «Energilandskapet og nye energikilder: en utfordring for

forskning, undervisning og industri».

En slik overgang vil imidlertid ta tid – det vil ta tid både å finne frem til alternative energikilder og å få til andre endringer som er nødvendige for å legge om fra et oljebasert samfunn til et ikke-oljebasert – og mest mulig bærekraftig – samfunn.

Spørsmålet blir da: er det etisk forsvarlig å bruke oljepenger og drive grunnforskning relevant for petroleumsnæringen frem til en slik omlegging har funnet sted? Og har vår bruk av oljepengene frem til nå vært etisk forsvarlig? Eller retttere sagt, er vi villige til å slutte å bruke oljepengene?

Så lenge vi henter opp oljen og bruker den på ulike måter, er det – om vi skal basere bruken og forvaltningen av våre naturressurser på kunnskap – forskersamfunnets plikt å forske på olje og dens bruk og forvaltning. Og her er det klart snakk om mer enn bare miljørelatert forskning – en viktig del av dette forskningsarbeidet må nødvendigvis være teknologifokuset.

DN 19. november.

Akademiets samarbeid med Statoil i form av Vista-programmet startet i 1985, og har høstet anerkjennelse nasjonalt og internasjonalt. Omkring 250 PhD-stipendiater og postdoktorer har gjennom programmet blitt støttet, i tillegg til flere gaveprofessorat. Dette er et program styrt av Det Norske Videnskaps-Akademi, som har flertall i styret. Det overordnede kriterium er, og har alltid vært, faglig kvalitet.

Alle resultater som oppnås gjennom forskning finansiert med Vista-midler, kan fritt

TAR TID. Det vil ta tid både å finne frem til alternative energikilder og å få til andre endringer som er nødvendige for å legge om til et ikke-oljebasert samfunn, skriver artikkelforfatterne. Foto: Elin Høyland

publiseres i de fora forskerne selv måtte ønske – fortrinnsvis i de beste fagtidsskriftene. Det ligger ingen føringer hverken fra Akademiet eller Statoil om at denne kunnskapen bare skal anvendes mot petroleum. Dette er et grunnforskningsprogram hvor resultatene har bred anvendelse.

Programmet er også et viktig bidrag til å styrke samarbeidet

mellom universitetene og næringslivet. Både regjeringen og Forskningsrådet er opptatt av å øke andelen forskning finansiert av næringslivet. Vista har bidratt til det.

■ *Kirsti Strøm Bull, preses i Det Norske Videnskaps-Akademi, og Nils Chr. Stenseth, visepreses i Det Norske Videnskaps-Akademi og styremedlem i Vista*